

WOWstories!

«Агентка-провокаторка»

«Дитина розбила чашку, яка ваша реакція?», — часто чують вчителі, приходячи на курси підвищення кваліфікації до Тетяни Устименко, професорки кафедри менеджменту освіти Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського.

Чому саме така фраза?

Все просто: людину потрібно занурити у капсулу стресової ситуації. Тільки тоді вона починає вчитися. Можна як завгодно пірнати у знання. Проте, допоки власна картина світу відповідає реальності — нічому не навчитися, бо і так все добре. Лише жорстке зіткнення, лише оптимальний стрес і провокація виводять особистість на стежку під назвою: «А що робити?».

Коли таке виникає, саме час надавати знання. Такі «викладацькі підніжки» допомагають Тетяні показати важливість набуття навичок медіаграмотності. Висновки зазначеної задачки демонструють, що у кожного свій образ, свій шаблон, свої інструменти. І, зазвичай, висновки формуються без необхідних вхідних даних. За відсутності критичного мислення, споживач інформації уразливий до медійних меседжів. Адже суть у тому, що більшість не запитує: скільки років дитині, чия це дитина, що за чашка, які обставини її розбиття? Тобто — не аналізує, не перевіряє, не допитується, а просто поглинає, без усвідомлення.

Тренінги проєкту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» допомогли Тетяні вийти із ширшого контексту функціонування медіа на більш вузький. За освітою Тетяна психолог. Зважаючи на професію вона завжди цікавилася комунікацією, взаєморозумінням або його відсутністю.

Згодом Тетяна виявила, що не може дивитися телевізор. І фільми теж, бо багато реклами. Новини — ні, оскільки на автоматі бачить, коли змішуються факти і коментарі. Читаючи літературні тексти, відчуває, що починає автоматично включати скептика. Це змінює, і деколи заважає їй. Поведінки в соцмережах також переформатувалася — вона стала обачнішою, помічає маркери недобросовісності, а іноді, не перевіряючи ставить діагноз — фейк.

Проєкт дав Тетяні повне розуміння того, що не можна просто окремо вчити медіаграмотність в межах кабінету. А вийшовши з нього, почати жити окремим життям. Акцент, який ставиться на імплементації — він дуже важливий, на думку викладачки. Це не просто окремі уроки, а дійсно певна картина світу. Яка гарантовано повинна утворюватися завдяки освіті, шкільним предметам, і особливо — у післядипломній освіті.

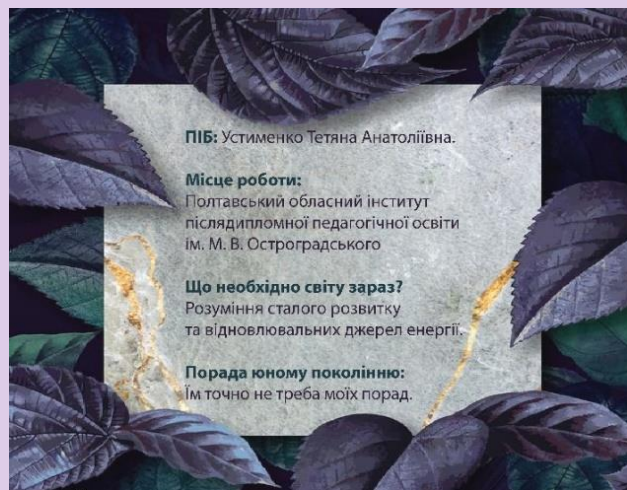
Інформація про розширення проєкту і долучення до нього ІППО, потрапила у поле зору Тетяни на третій день, після оголошення конкурсу. «Люди, треба!», — сказала професорка робочому колективу. Опір не вчинився.

Після етапів навчання, захватом колег було те, що надалася потужна методологія щодо проведення занять з дорослою аудиторією. Великий слід залишили вправи з супервізією, інтерактивні, групові, неформальні форми організації тренінгів. Зимова школа — приклад того, як перебуваючи на одній, обмеженій території не хочеться розходитися. Всі, хто залишився у проєкті — оновили та модернізували навчальні програми, зазначає Тетяна. Врахували окремі вправами з акцентами та рефлексіями.

Переважно, Тетяна працює з директорами та завучами. Якщо їм протягом курсів вдається відчувати, що можна робити у площині інфомедійної грамотності, скільки у школі можна запровадити активностей завдяки цьому — то це успіх. Тетяна завжди отримує непередбачувані фідбеки: вчителі просять додаткові посилання, виносять тренінги, як позакласну опцію, проводять дебати по роботі з фактчекінгом, тиждень інтернету, соцмереж. Одна група директорів закладів дошкільної освіти настільки перейнялася ідеєю, що буквально протягом двох тижнів згуртувалася та провела для батьків тренінги по цифровій безпеці.

Колектив ПОІППО на чолі з Тетяною підбив підсумки: виявилось, що вони завзяті. Динамічні, швидко адаптовані до будь-якого формату. З настанням пандемії, вони швидше за обласний департамент освіти почали активізувати школи і налагодили дистанційне навчання. Інститут має 4-ри сертифіковані програми від IREX. Діє школа медіаосвіти, як неформальний проєкт. Створили власний цифровий офіс. Почали проводити консультації, відкрили онлайн-школу консультацій з медіаграмотності, зареєстрували власну сторінку у фейсбуці.

Тетяна ділиться банально небанальною формулою: знайте, що існує інформаційний бруд. Спільного рецепту в боротьбі з ним не існує. Знайдіть особистий фільтр. Важливо ставити собі запитання: «Що зміниться, якщо я дізнаюся про це?». Якщо інформація чіпляє за живе та відчувається частка несприйняття — оминіть її. Не картайте себе за незнання чогось. Це може бути взагалі неважливо для тих рішень, які приймаєте.

Під час критичного сприйняття інформації конкурують розум та емоції. Дивно, адже дві підходи не лежать на окремих полицях. Раціональний — він вимагає більшого ресурсу, більшого включення. Емоційний більш швидкий. Він має фору. Не давайте йому її. Достатньо зупинитися перед висновками щодо отриманих меседжів з медіа. Рівень усвідомленості визначається стрілкою на спідометрі наполегливості.

Медіа — небезпечна магістраль. Інфомедійна грамотність — правила дорожнього руху. Сьогодні ж в інформаційному світі інші швидкості, інші обставини на трасах — ваших моніторах. Базові знання та правила — це страхування. А інколи і повний поліс. Пам'ятайте про це і не забувайте, що після жовтого сигналу світлофору, може загорітися і червоний.

Юлія Кулик, Академія української преси